

VÝZNAMNÉ ŽIVOTNÉ JUBILEUM ČESTNÉHO REKTORA SLOVENSKEJ ZDRAVOTNÍCKEJ UNIVERZITY PROFESORA MUDr. JÁNA ŠTENCLA, CSc.

Čestný rektor Slovenskej zdravotníckej univerzity, doživotný čestný prezident Slovenskej gynekologicko-pôrodníckej spoločnosti, významný slovenský lekár, vysokoškolský učiteľ a dlhoročný prednosta 1. gynekologicko-pôrodníckej kliniky LF SZU **prof. MUDr. Ján Štencl, CSc.**, sa dožíva významného jubilea 85. narodenín.

Ján Štencl sa narodil 19. mája 1940 v Handlovej. Na LF UK v Bratislave bol promovovaný roku 1963. Pracovať začal na ženskom oddelení v Nitre u primára *Ladislava Polčíka*. Od roku 1964 pracoval ako asistent na I. gynekologicko-pôrodníckej klinike LF UK u *profesora Štefánika*, v rokoch 1967 - 1970 ako odborný asistent u *profesora Pontúcha* na Ženskej klinike JLF UK v Martine. V tomto období úspešne absolvoval špecializačné atestácie z gynekológie a pôrodníctva I. a II. stupňa a postupne sa začal orientovať na svoju celoživotnú profesionálnu lásku - perinatológiu a materno-fetálnu medicínu. V období rokov 1973 - 1977 bol na expertíznom pobyte v Alžírsku, kde roku 1975 vyhral konkurz na prednostu II. ženskej kliniky v Constantine, ktorá bola pod jeho vedením vyhlásená za najlepšiu kliniku v krajine. V tomto období, roku 1974 úspešne obhájil dizertačnú prácu na LF UK a stal sa kandidátom lekárskeho vied. Roku 1978 nastúpil ako odborný asistent na Klinikú ženských chorôb ILF v Bratislave k profesorovi *Dlhošovi*, po ktorom roku 1981 na 27 rokov prevzal vedenie katedry a funkciu prednostu kliniky. Roku 1980 úspešne obhájil habilitačnú prácu na LF UPJŠ v Košiciach a získal titul docenta a roku 1999 inauguroval na Trnavskej univerzite a bol menovaný vysokoškolským profesorom. Od roku 1996 bol riaditeľom Slovenskej postgraduálnej akadémie medicíny, ktorá vznikla transformáciou ILF a 1. októbra 2002 bol prezidentom Slovenskej republiky doc. Schusterom menovaný do funkcie rektora Slovenskej zdravotníckej univerzity.

Vedecko-výskumnú a pedagogickú činnosť prof. Štencla nemôžeme oddeľovať od jeho klinickej práce, pre ktorú mal dostatok invencie, primeranú odvahu a výnimočnú schopnosť aktívne zapájať najmä mladých ambiciózných lekárov do tímovej práce. Je zakladateľom odboru materno-fetálnej medicíny na Slovensku, zaslúžil sa o rozvoj perinatálnej medicíny, diagnostiky a liečby rizikovej gravidity, modernej prenatalnej diagnostiky a liečby plodu. Medzi prvými u nás rozvíjal invazívne diagnostické a liečebné postupy u plodu, ako

je amniocentéza, intraamniová infúzia, intrafetálna aplikácia liekov, fétoskopia, intrauterinná chirurgia pod kontrolou usg. Ako prvý v Európe a druhý na svete operoval plod s vývojovou chybou uropoetického aparátu „in utero“. U Rh-imunizovaného plodu ako prvý v republike robil priamu exsanguináciu krvi plodu pri otvorenej maternici. Vypracoval a do klinickej praxe zaviedol modernú starostlivosť o tehotnú a plod a roku 1989 založil Národné centrum materno-fetálnej medicíny SR.

Prof. Štencl sa ako prvý v bývalom Česko-Slovensku zaoberal problematikou fetálneho práva - nenarodený plod vnímal ako plnohodnotnú ľudskú bytosť, ktorej musia byť zabezpečené všetky základné ľudské práva, a hlavne základné právo - právo na život. Obhajoval názor, že ohrozený plod v maternici je vlastne pacient, ako každý iný, ktorý má právo na život a právo na liečbu. Zaviedol pojem „plod ako intrauterinný pacient“ a túto problematiku vo vzťahu so zložitými morálno-etickými problémami prednášal a riešil na mnohých domácich i zahraničných fórach. Roku 1990 ako jeden zo zakladateľov nového odboru fetálnej medicíny bol prof. Štencl pozvaný túto problematiku predniesť na veľkom

svetovom zhromaždení, ktoré sa venovalo etickým otázkam medicíny a prebiehalo pod záštitou *prezidenta Francúzskej republiky Francois Mitteranda* na Univerzite Sorbona v Paríži.

Nebola to však len perinatológia a materno-fetálna medicína, profesionálna osobnosť prof. Štencla bola komplexná. Počas svojho pôsobenia vo funkcii prednostu na klinike rozvinul modernú usg diagnostiku v gynekológii, komplexnú diagnostiku a liečbu nádorových ochorení prsníka, celoplošne na Slovensku zaviedol diagnostickú a operačnú laparoskopiu, vypracoval nový operačný postup pri odstránení maternice vaginálnou cestou a cisársky rez pri zájdenej bránke brušnou cestou bez otvorenia maternice. Jeho odborné aktivity v oblasti gynekológie a pôrodnictva mali aj medzinárodný ohlas. Minister zahraničných vecí Francúzskej republiky, *Roland Dumas*, pri oficiálnej návšteve SR otvoril 2. januára 1993 pobočku Európskeho centra pre gynekologickú endoskopickú chirurgiu na Gynekologicko-pôrodníckej klinike FNsP akad. L. Dédera v Bratislave.

Prof. Štencl je nielen uznávanou odbornou a vedeckou kapacitou, ale i človekom s obdivuhodnými organizačnými schopnosťami. V rokoch 1986 – 1990 bol mestským odborníkom a od roku 1990 hlavným odborníkom MZ SR pre gynekológiu a pôrodnictvo. Je členom mnohých medzinárodných odborných spoločností – FIGO, EAGO, UPIGO, EBCOG, bol členom medzinárodných komisií atestačných skúšok a prezidentom UPIGO (2007 – 2010, poradný orgán Rady Európy). V septembri 1996 bol organizátorom a prezidentom 5. kongresu Európskej spoločnosti gynekologickej endoskopie s počtom vyše 1200 účastníkov, ktorý bol vyhodnotený ako jeden z najúspešnejších kongresov po stránke odbornej i spoločenskej, čím zviditeľnil Slovenskú republiku a rozšíril medzinárodnú spoluprácu a trvalé kontakty medzi významnými osobnosťami a odbornými spoločnosťami v oblasti gynekológie a pôrodnictva.

Vrcholom organizačných schopností a snažení profesora Štencla bolo založenie a úspešné budovanie Slovenskej zdravotníckej univerzity, ktorá vznikla postupnou transformáciou SPAM a v ktorej pôsobil vo funkcii rektora 2 funkčné obdobia. Na dôkaz uznania jeho podielu pri zakladaní univerzity mu bol udelený titul Čestný rektor SZU.

Počtom bohatá a obsahom významná je vedecko-odborná publikačná a prednášková činnosť prof. Štencla. Na domácich a zahraničných kongresoch, konferenciách a sympóziách prednášal viac ako 70 vyžiadanych prednášok. Bibliografické záznamy registrujú množstvo citácií v karentovaných časopisoch. V poslednom období sa orientuje najmä na obsah, systém a organizáciu ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov vo všetkých medicínskych odboroch.

Za svoju bohatú a všestranne aktívnu činnosť získal profesor Štencl mnohé uznania, ocenenia, vyznamenania

a medaily, ktoré mu udelili štátne, akademické, univerzitné a odborné inštitúcie. Roku 2000 v Paríži na Svetovom kongrese endoskopickéj chirurgie bol zaradený medzi desiatich najvýznamnejších gynekológov sveta v danom odbore a získal cenu „Award of Excellence in Laparoscopic Surgery“. Prezident Slovenskej republiky 18. mája 2004 udelil prof. Štenclovi najvyššie ocenenie Kríž prezidenta I. stupňa za dosiahnuté výsledky a rozvoj odboru gynekológie a pôrodnictva. Slovenská akadémia vied mu udelila čestnú plaketu Jána Jessenia za zásluhy v lekárskejších vedách. Profesor Štencl je členom Európskej akadémie vied a umení, ktorá bola založená na podnet významného rakúskeho kardiochirurga profesora *Felixa Ungera, Nikolasa Lobkowitza* a už zosnulého *kardinála Kóniga*. Členmi tejto akadémie sú aj nositelia Nobelovej ceny, združuje vyše 1300 významných osobností vedy, umenia, cirkvi a spoločenského života z 53 krajín sveta.

Nestor gynekológie a pôrodnictva, univerzitný profesor Ján Štencl je harmonicky zladenou osobnosťou s mnohými pozitívnymi vlastnosťami. Obdivuhodná je jeho pracovná angažovanosť, disciplinovanosť a najmä neutíchajúca aktivita. Je znalcom a obdivovateľom výtvarného umenia, hudby, vínneho moku, milovník a ochranca prírody, vášnivý, ale humánný poľovník. Pre svoju empatiu a pozitívny prístup k životu je vyhľadávaným spoločníkom a priateľom. Narodil sa v baníckom prostredí Handlovej, ktoré formovalo jeho povahové a charakterové vlastnosti, morálne hodnoty a životné postoje. Vyniká húževnatosťou, pracovitosťou, je zásadový a neoblomný vo veciach pravdy. Vždy, aj v najťažších situáciách si zachováva nadhľad a rozvahu, nie je malicherný, ani vzťahovačný.

Vychoval generácie gynekológov a pôrodníkov. Ako prednosta kliniky bol prísny a nekompromisný, ale vždy s citom pre spravodlivosť. Neznášal klamstvo. Dokázal motivovať adeptov pre dosahovanie tých najvyšších cieľov, budoval základy zodpovedného prístupu k práci, základy samovzdelávania a úcty k medicíne.

Vážený pán profesor, dovoľ nám, aby sme Ti nielen v našom mene, ale menom všetkých spolupracovníkov aj študentov, ako aj v mene všetkých členov Slovenskej gynekologicko-pôrodníckej spoločnosti zaželeli pevné zdravie, šťastie a ešte veľa radosti a úspechov pri Tvojich aktivitách. Na Tvoje životné dielo, odkaz pre medicínu aj Tvoju nezabudnuteľnú úlohu v histórii SZU nikdy nezabudneme.

Ad multos annos!

Dr.h.c. prof. MUDr. Peter Šimko, CSc.
Doc. MUDr. Igor Rusňák, PhD., mim. prof.
Prof. MUDr. Marián Bernadič, CSc.